

איך משתמשים בסכין?

מספר דברים תמוהים. דבר ראשון רק בצרעת זו מוזכר "כי תבואו אל ארץ כנען", בעוד בשאר הנגעים לא. ודבר שני פעם אחת אומר הקב"ה "אשר אני נותן לכם אחוזה", כלומר האחוזה היא של הקב"ה, ולעומת זאת נאמר "בבית ארץ אחוזתכם", כלומר שהאחוזה של עם ישראל.

את התמיהות האלה מעלה הכלי יקר ואומר כי הסיבה העיקרית לנגע הצרעת בבית היא צרות העין, ועל כך נאמר במסכת ערכים על הפסוק "ובא אשר לו הבית" – אותו אחד שייחד את הבית לעצמו ולא מהנה ממנו אחרים, כלומר על אחד כזה ששומר ומייחס את כל נכסיו לעצמו ולא נותן גם לאחרים להנות מכך מגיעה צרעת הבית. ולכן הדגיש הפסוק כאן "כי תבואו אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחוזתה", להבהיר שהארץ שייכת לקב"ה, וכל אחיזה בארץ, כל נכס ואחוזתה שיש לאדם, הכל הגיע מאתו יתברך, שלא יהיה מקום לצרי העין לומר כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה. ואחרי שידוע לכל שלא בכוחות עצמו השיג האדם את אחוזתו, אלא ה' ברוב חסדו דאג שתגיע אליו, מן הדין הוא שיתן משלו לעניי עמו של הקב"ה, וכמו שה' דאג לו, כך הוא ידאג להם. אך אותם אלא שלא נוהגים כדיון, עליהם אמר הפסוק "ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם", על זה שייחסתם את האחוזה לעצמכם.

וכבר כתב בחובות הלבבות (שער הבטחון, פרק רביעי), כי טרפו של האדם, כלומר מזונו ופרנסתו, מתחלק לשלושה חלקים: הראשון היא הפרנסה או המזון שמגיעים לצרכי האדם עצמו, וזה אומר החובות הלבבות מובטח מן האלוקים לכל אשר בו רוח חיים עד תכלית ימיו. השני היא הפרנסה המגיעה על מנת שיזון את אשתו, ילדיו ושאר אנשים הכפופים לו, כגון עבדים. והחלק השלישי נקרא טרף קנין, והוא ממון שהאדם אוגר במשך חייו, ממון כזה שלא נועד לא לפרנסתו ולא לפרנסת הסמוכים על שולחנו. אותו הממון נשאר לאחרים אחרי שהאדם עוזב את העולם, ולשווא טרח עליו כל ימיו.

ובהנהגת הבורא שמזמן פרנסת אנשים רבים על ידי איש אחד, וזה כדי לבחון את עבודת ה' של אותו האיש, וזה אחד מן הנסיונות הקשים שמנסה ה' את בראיו. כי האיש הכסיל יחשוב כי כל הפרנסה אשר גזר לו הבורא נועדה עבורו בלבד, והוא משתדל מאד על אותה הפרנסה, ובסוף אפשר שישאירה לגדול שבשונאיו כמו במעשה המפורסם שמובא בגמרא על יוסף מוקיר שבת.

אמר הרב מבריסק שכמו שבסכין אפשר להשתמש כדי לחתוך ירקות ולהכין תבשילים, אבל אם האמא רואה שהילד משתמש בה בצורה שיכולה לפצוע אותו תמהר לקחת אותה ממנו לפני שיגרם לו כל נזק, כך בעושר אפשר לעשות הרבה מצוות ומעשים טובים כמו אותו האבא שפתח את הלב והכיס להכין כריכים, אך אם רואה הקב"ה שהאדם משתמש בעושר לרעת עצמו והזולת, יוציא ממנו לפני שיהיה מאוחר.

סיפר לי אחד הקוראים מעשה מדהים שקרה באחד מן הריכוזים החרדים בארץ. אבי הוא בן להורים חוזרים בתשובה שמעבר לנסיונות הגדולים שעברו בשינוי אורח חייהם והסתגלות לחברה חדשה, הקב"ה גם ניסה אותם בניסיון העוני. המצב הדחוק בתוספת לחוסר ההיכרות היסודית של הציבור גרמה להרבה חוסר נעימויות לאחים של אבי, הם היו מגיעים ללא אוכל לחיידר, עד שלמדו לקחת לעצמם משהו מהשאריות שיש בבית כדי להשביע את רעבונם בשעות הלימודים, לטיולים באופן קבוע הם היו מן הבודדים שלא היו להם חטיפים וכן לא חסרו פעמים שהתפספו להורים איזה נוהג שקיים ומקובל אצל כולם, והבנים נשאו היחידים בכיתה השונים מחבריהם.

אבי עלה לכיתה א' באותו החיידר של אחיו, גם הוא נאלץ להתמודד עם אותם הקשיים ואותם החוסרים שחוו גם האחים. רק שבזמן שהאחים נבלעו בין מאות התלמידים ואף אחד לא שם לב למצבם, עבור אבי הקב"ה הכניס דמות חדשה לסיפור. בתחילת כיתה א' הגיע תלמיד חדש לחיידר שלא למד שם במכינה, יוסי, הוא התחבר לאבי שלמרות הקשיים הוא ילד מאד חברותי, אך יוסי שם לב לכך שישנם ימים שאבי כלל לא מביא כריך, וישנם ימים שהוא מביא כריכים שלא נראים במצב טוב בלשון המעטה. כל יום אחרי החיידר כשהיה יוסי מספר להורים על חוויותיו, היה משתף כמשיח לפי תומו שאבי היום הגיע ללא אוכל. אביו של יוסי ששם לב שהדבר חוזר על עצמו החליט לעשות מעשה. בבוקר, אחרי שהסיע את יוסי לחיידר ונפרד ממנו בחיבוק ואיחולי יום טוב, נסע ועזב את אזור החיידר. עברה לה רבע שעה, ושוב מכוניתו של האבא מגיעה לשער החיידר, הצלצול נשמע זה מכבר וכשכל הילדים בכיתות, ניגש האבא לשומר ומביא לו שקית אוכל "אם תוכל בבקשה להביא את זה לאבי מכיתה א', ובבקשה שום מילה לבן שלי שהייתי פה", גם בימים הבאים חזר הסיפור על עצמו ואחרי שהוריד את יוסי, חזר האבא עם כריך לאבי. כשיצאה הכיתה לטיול השנתי, דאג האבא באותה הצורה לצייד את אבי בשקית מלאה ממתקים, וכשהבין שגם האחים של אבי יוצאים לטיול באותו היום, דאג גם להם לשקיות מלאות כל טוב, כשהיחיד שידוע מי הוא זה שמביא את השקיות זה השומר, כשגם יוסי לא מודע שאבא שלו הוא זה שדואג לאבי, כי האבא לא רוצה ח"ו שהבן שלו ירגיש עליונות כלשהי על החבר.

הסיפור לא קרה לפני עשרות שנים, זה לא סיפור מהדור הקודם, אבי ויוסי עדיין לומדים באותו החיידר, אבא של יוסי עדיין דואג מדי בוקר לשקית עם אוכל לאבי, ולמרות שהדבר כבר נודע לעוד מספר אנשי צוות מלבד השומר, עדיין כדי לשמור על מידת הסודיות הנדרשת שונו קצת הפרטים. אם נסתכל על הפסוקים שמתארים את צרעת הבתים, נראה שם

